

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednim prilagam ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h. ali gld. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašit in poslati se računijo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsak vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopolni se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druga reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici „n. Jellersitz“ v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kako rujejo proti dobrim društvom.

Kobljeglava, 13. decembra 1904.

Solze, solze britke žalosti in kesanja so nam zalivale preteklo nedeljo oči, ko so nam gospod Čenček, majhen, a zato bolj debel nunc, grozno potrti in žalostni, naznanili strašno novico: „Tudi v Kobljeglavi se snuje društvo, ki je pa protikatoliško. To razvidim vže iz tega, ker si išče prostora v gostilni.“ Nadalje so govorili g. nunc tudi takole: „Ne zamerim Stanjelcem, da so si ustanovili društvo, toda oni niso imeli takih milosti, kakor vi! Takrat sem poklical misijonarje in vsakokrat ste pod misijonskim križem storili obljubo (da se ne ustanovi društvo ??), ako pa imate vi, možje, posebno pa starešine, gluha ušesa, obračam se do vas, krščanske žene in kršč. otroci (sic!), da me podpirate, da se društvo razpusti.“ Ako vam nočejo pomagati obče, možje, obračate se na kršč. žene! Dobro veste, da kar zlodej ne more, baba pomore. Toda za takrat ste se malo vrezali! Le rohnite, žugajte, agitirajte proti društvu, saj vas nikdo ne posluša več, kakor par tretjerednic in pa „Evine hčere“; še otroci se iz vas norca delajo in pravijo: „Tako pridigo bi znal tudi jaz napraviti.“

Poslušajmo gosp. nunca, kaj pravijo še nadalje: „Jaz nimam nič proti društvu, toda slišal sem, da se bo bral tudi „Slov. Narod“ in „Soča“. Teh dveh časopisov se ne sme brati. Dobri časniki so pa: „Bogoljub“, „Detoljub“, „Domoljub“, „Gletje iz vrtov sv. Franciska“, „Slovenec“, kateri izhaja vsako soboto (njegovo politično obzorje je tako veliko, da ne ve ta duševna reva, da je „Slovenec“ dnevnik).

Da, da, gosp. nunc, gori citirani listi vam ugajajo in tudi vam povemo zakaj: Vi in vaša compagnia bella bi radi imeli ljudstvo se na vrvi, radi bi, da bi ljudstvo ostalo v temi, zakaj v kalni vodi se dobro ribari. Toda mi smo ustanovili društvo iz tega namena, da se ljudstvo izobrazí v vseh mu potrebnih vedah, da se mu odpro oči, da sedi samo, kaj je zanj dobro, kaj slabo.

Tega se pa vi bojite! Zato tak krik in vik proti društvu. Toda mi se vas ne bojimo, ne vaše divje armade Amaconk! Končno se pripomnimo: Človeček, kateri bi moral hvaležen biti, da mu pušča občina stanovanje in biro, povrh tega da ima isti samo 16 sto retí: tisočeststo kron pokojnine, naj gré tja, kamor spada, ako ne, naj se store primerni koraki od strani občine, da dobimo drugega g. nunca. Slednjič svetujemo Čenčku, da naj prav lepo pri miru pusti društvo, ker drugače se mu še kaj posveti tako, da se ne bo dva dni potil, ampak še malo več.

Vrl podpiratelj, recte podrepnik gosp. nunca je možicelj, o katerem gre govorica, da je več časa študiral v nekem samostanu za „kozla“. V samostanu pa mu ni disalo, zato je odjadral iz mirnega samostanskega zatišja med burne valove posvetnega življenja. S seboj pa je prinesel kot sad bivanja v samostanu oni duh, kateri vlada po istih. Postal je vnet pristaš onih, kateri imajo po 24 ur na dan prosto. S pomočjo nunčka se je spravil na podžupanski stolček. Mi bi mu te časti in slave gotovo ne zavidali, ako bi tudi možicelj ne roval proti društvu ter vtikal svoj nos tudi tja, kjer nima nič iskati in kjer ga nič ne briga. Toda vže ko se je snovalo pevsko in bralno društvo, je dajal brezplačno svoje „svete“, za katere ga ni nihče vprašal. Slednjič pa je se v „Prim. Listu“ prav po farsko legal, da se snuje društvo v ta namen, da bo lahko prirejalo ples. Na oni n-sramni dopis nismo reagirali zato, ker smo čakali resitve prošnje, katera je s pravili vred ležala pri vis. c. kr. namestništvu v Trstu. Sedaj, ko je za nas ugodno rešena in pravila potrjena, povemo „kmetu“, kateri je pisal ono poročilo v „Pr. List“, sledeče, kar naj vtakne za zrcalo: Društvo se ni osnovalo radi plesa, ampak da se vsestransko izobrazí. To jo razvidno tudi iz pravil. Ako bo pa hotelo prirediti kako veselico s plesom, se pa tudi njega zato v najmanjši meri vprašalo ne bo. Toliko za danes.

Slednjič povemo lahko še, da naše društvo vrlo napreduje ter šteje vže blizu 60 članov, kateri kaj pridno segajo po časnikih.

Odbor je v dobrih rokah in upajmo, da bo društvo lepo napredovalo, in v to mu

kličemo: Rasti, cveti in rodi obilen sad v veselje in ponos drušvenikov, v jezo in zavist nasprotnikov.

DOPISI.

Iz Pušave na Štajerskem. — Tukaj nas je doletela strašna nesreča: namreč naš gospod nunc odide iz te klerikalno-zapuščene pušave. Vsa dekleta in tudi žene vmes točijo za njim britke solze, ker tako pridnega „gospoda“ pač več ne bodo videle, in ki je še tako „sikan“ navrh.

Čuden je ta naš Adam, da ga imajo poparjene device tako rade. Vse mora biti, kar je prav, nič preobilo pa ne premalo, toda naš župnik je ta poparjena dekleta čisto znoril s svojo spovedjo in deklisko družbo, nekatere žene pa, katere so šle v žagrad poslušat nauk te družbe, so se kar zgrazale nad njegovimi klobasarijami. V jutro so nekatere dekleta pri obhajilu, potem bele pri procesiji in zvečer ali ponoči pa.... pri fantih spe; dokazov kolikor hočete.

Sedaj se vidi, da naše device samo zavolj župnika gredo v cerkev, a ne zavolj Boga; zakaj bi se potem jokale, ako gre nunc proč, on se gotovo nikdar se ni jokal, ko je cokol zadej za pogrebom, črno oblečen in s palico v roki, namreč zato, ker je bil oni, ki je umrl, preubog, da bi plačal, če bi sel nunc zadej za rakvo belo oblečen.

Koliko so jih tukaj že pokopali, da ni ne jedenkrat zvon zapel in nunc zraven pri rakvi šel; ako mu ne plača, pa on ne gre, ko bi ga tudi s sklenjenima rokama za to prosil. Še kateri mu plača, mora vsakokrat polovico ali pa še več plačati kot bi mu po postavi slo. Takšni so ti božji namestniki. Vse za denar in zopet denar, drugače ni nič. Ako bi le maio usmiljenja imel, če vidi da je oni ubogi in da ne more plačati, da bi nunc poleg pogrebcev šel, bi storil to iz ljubezni do bližnjega. Ali je naš Odrešenik tako učil, kaj, gospodje nunci. To je vaša naloga, da si nakopčite veliko denarja v nikdar sito malho. To je ravno tako, kot bi kakšen kmet imel hlapca, pa bi mu dal plačilo na mesec, potem bi mu še pa moral zopet po-

sebej plačati, ako bi kaj delal pri njem, kaj ne, to bi bila lepa, in naši nunci so tako; on ima itak plačilo, potem pa če kdo umrje, pa zopet zasluži do 200 goldinarjev. Vse to stori tisti nesrečni denar, „ki je tako zapekljiv“, kakor se pogostoma čuje s priznice.

Ta nunc je tudi osnoval „katoliško delavsko društvo“. Ko bi bilo to na pravi podlagi, bi že kaj veljalo, pa ker je klerikalnega kalibra, pa ni za drugo kot za razuzdane veselice in za dolgove delati. Še zastave niso mogli plačati, jim je moral neki žagar denar posoditi, kadar bo pa kateri bolan, pa lako si tisto zastavo na život ovije in čudežno ozdravi. To društvo mu tudi nese, ker siromak včasih dobi goldinar, ko bere mašo za to društvo. Sto in stokrat bolje bi bilo, ko bi ti delavci prej svoje dolgove plačali, potem si šele zastavo kupili; tukaj ni jednega trgovca v Št. Lovrenci in Pušavi, kateremu bi ti drušveniki ne bili kaj dolžni. Takšni so klerikalci; kakoršni so pri denarju, kakšni so pri jeziku, tukaj je veliko klerikalcev, kmetov, ki se štejejo, da so Slovenci, pa kakšni, ako se s kakim „tojtfarderberjem“ srečata, pa se nemško koljeta, tako da morajo vrane, če na bližnji smreki čepijo, uiti, doma s svojimi otroki govorijo tudi nemško, v soli se mora njegov otrok posebej po soli učiti nemški, na zavitkih imajo slovensko-nemške napise; kaj ne, da so izvrstni Slovenci!

Gradiva imam še dovolj, pa še drugič kaj več, ko dobimo novega gospoda župnika. Ve Pušavske rujave device se pa le kisajte, drugega dela sedaj itak ni, da pa bode se bolj vesela, sem spisal to za „Absid“ našemu Adamu. Amen.

Iz Sovodenj. — (Še enkrat: Kapelica Matere Božje ali trajni spominek hudobije in škodoželjnosti sovođenjskih klerikalcev.)

Do dna njih pregrešne duše jih je zadela zadnji dopis iz Sovodenj v „Soči“. — Sapa jim je pojenjala, dušilo jih je, kajti, ljudje božji, njih grehi so se začeli maščevati, in resnica, tista grozna resnica, katere se vsi klerikavci boje, jih je začela preganjati.

— 33 —

Brez dogme.

Roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Pohvaliti moram teto, da je ohranila hladno krv; samo na njenem čelu sem zapazil nekoliko kapljic znoja, ki ga je takoj jela brisati z robcem. Angelica je bila ganjena, razveseljena do najvišje stopinje in srečna. Oba sva jela čestitati teti, in celo gospodična Zaviļovska je izrekla nekoliko francoskih fraz, ki so bile kakor posnete iz razgovora gospe Boquel. Kmalu so znanci obkoljili našo kočijo in tetina zmaga je bila popolna.

Tudi jaz sem bil pijan tega Angeličinega stiskanja rok. Zamán sem si govoril, da se je moglo to zgoditi brez zavestno, ker znovič mi je prišlo v misel, da ženski upor pogostoma, kadar se ima presiliti, se presili navadno v trenutkih vneme in neprevdarnosti, bodisi že vsled zabave, ali krasnih prizorov, ali nekakih drugih okoliščin, ki so povsem različne od navadnih pogojev življenja. Takrat nakrat nastane nekako raztresenje živcev, vspricho katerega je izguba vsakdanjega ravnotežja lahko razumljiva. Vzemši v račun temu podobno Angeličino, sem se prepričal, da se je ona že nehala bojevati z občutki, ki so jo obdajali, in sklenil sem biti odločen.

Dopuščam, da v Ploševu ne bo nedostajalo pri-
ožnosti. Jutri se vrnemo tje. Današnji moj obed, raz-

govori in zabava so odigrali daljšo ulogo kapljic narkotina. Ona noče niti verjeti, da čaka naju oba sreča — mora mišsamo dati za to popolnoma svojo dušo, brez izjeme in meje.

Dasi je teta naznanila gospej Celini, da morda ostane z Angelico do jutra v Varšavi, smo se imeli vrniti še danes, po mojem obedu, med tem pa se je pripetil slučaj, ki nas je zadržal. Obed, po katerem smo še pili čaj, je trajal do desetih, v enem trenutku, ko so poslednji gostje odšli, pa je dospela novica, da je Naughty-boj zbolel. Nastala je velika zmešnjava. Predno smo poslali po živinozdravnika in predno so ga našli, je bila polnoč. Teta ni hotela niti misliti na odhod.

Angelica bi se bila kaj rada vrnila, toda zapazila je, da se oprijemljem vsakoršne prilike, da bi jo odpejal v Plošev — ona pa se še boji. Teta ji je dejala, da vrnivši se tako pozno, spravi vse na noge v hiši, in končno je dejala:

»Leon mi ne zameri, da se smatram tukaj kakor doma, zato si tudi ti doma pri meni. Tudi takrat, ko bi mu oddala Plošev ter še sama bivala dlje v njem, ne pustila bi vaju od sebe, dokler Celina ne ozdravi.«

Te besede so pripravile Angelico do tega, da je ostala.

Sedaj je že ob treh po polnoči. Že se dani, toda na dvorišču in okrog hleva še neprestano migotajo svetilnice ljudij, ki hodijo okrog Naughty-boja. Ko sva se ločila, je dejala teta, da ostane še čez dan v Varšavi. Jaz pa sem dejal, da sem pustil važne papirje v Ploševu, da grem po nje in obenem odpeljem Angelico. Ko bova sama, ne bom omahoval dalje. Vsa kri-

se mi rine do srca pri misli, da morda odpeljem to ljubljeno bitje, pritiskajoče se mi na prsi, in da začujem njeno izpoved, da me ljubi tako, kakor jaz njo ljubim.

Vreme je mračno in deževno, toda dani se čimdalje bolj. Samo nekoliko ur me še loči od tega trenutka, ko začne záme novo življenje. Seveda ne spim in ne mogel bi zaspati za noben denar na svetu. Niti najmanjša vtujenost mi ne teži trepalnic. Pišem in se spominjam. Na dlani še čutim toploto njene roke in rahel drget njenih prstov, ki se niso odtegnili, ko sem jih stiskal. Jaz sem obdelal to dušo, jo vzgojil, razvil in pripravil za ljubezen; jaz sem kakor poveljnik, ki je vse naprej videl, vse premislil in preračunal, ki ne spi pred dnevom, v katerem se ima odločiti njegova usoda.

Angelica nasprotno spi na drugi strani hiše — verjamem, da celo njen spanec deluje záme; mogoče da me vidi v snu in stega proti meni roke. Kar mravjel gomazé po meni, kadar mislim na to.

V tem morju zlá, budalosti, negotovosti in dvomov, kakoršno je življenje, je vsaj ena stvar vredna, življenja, ki je nedvomna in močna kakor smrt — in to je ljubezen. Ničesar ni večjega od nje...

Dné 6. rožnika.

Danes sem odpeljal Angelico in sedaj se vprašujem, če morda nisem zblaznel? Ne! nisem je pripeljal v naročju, nisem čul njene izpovedi ljubezni. Bil sem odpahnen tako brez omahovanja ter s takim kravim razburjenjem sramežljivosti, da ni ostalo od mene ničesar. Kaj je to? Ali mar jaz nimam pameti, ali pa ona nima srca? S čim sem se boril? ob kaj se

Pa možem takega kalibra, kakor so naši sovodenjski „poštenjakoviči“, ni nobene težave pokriti in zatajiti tudi resnico, kar peró v roke pa: 1. „ni res“, 2. „dokažite“ in 3. „zopet ni res“ itd.

Tako so tudi v „Gorici“ zabili celo vrsto klinov z napisom: „ni-res“ in „dokažite“. Pa vedite, da to dosežete le pri svojih pajdaših okoli „Gorice“, ampak v obeh sovodenjskega občinstva, ki pozna in vidi vašo zlobno hi-havsko početja, ste in ostanete vedno tisti neprekosljivi surovi hinavci in škodoželjneži, če tudi svoje „ni-res“ in „dokažite“ z meter-sko velikimi črkami natisnete.

Posebno debelo tiskan „ni-res“ je oni, v kojem trdijo, da niso bili na škofijskem ordinariatu. Nesramneži, ali mislite, da ste se pred svatom oprali? Nikakor ne, ampak se v večje blato se zagazili. Resnica je in ostane, da vaš namen je bil iti na škofijo ter tam ugovarjati imenovanju sedanjega našega g. vikarja, pa ne samo to, ampak še več, celó potom županstva ste hoteli to doseči, kar pa mož poštenjak prejšnji g. županov namestnik ni hotel vašim zlobnim naklepom ugoditi. Zato pa je fakt, da ste sli pa sami v Gorico s tem zlobnim namenom, mi pa gotovo nismo stopali za vašimi pregrešnimi stopinjami do Gorice. Ako so se pa morda tam v gostilni vsled pritiska moža-poštenjaka izjalovili vsi vaši hinavski naklepi, tega ne moremo tukaj vedeti. Fakt je pa in ostane, da ste poskusili vse mogoče, da bi sedanji naš g. vikar ne smel v Sovodnje. Ha! hinavci, težko vam je bilo kaj ne sestaviti rubriko ad 3. v „Gorici“ kajti: „Resnica oči kolje“. „Slovesno izjavljamo“ kričijo v Gorici“ da g. vikarju kot takemu(?) nismo bili nikoli proti njemu“. Lažnjive duše! čemu je pa bil res tisti sum in ropot proti njegovemu imenovanju? „Bolezen“ njegova, kaj ne? Ha! „Bali smo se, da ga kmalu zgubimo“, kričijo v „Gorici“. Hinavci! zakaj ne govorite resnice ter rečete: „Bali smo se, da ga dobimo!“ — Pa kričite kolikor hočete ter iztikajte svojo strupeno želo, kolikor vam drago, pa pred domačim občinstvom in tudi gotovo pri g. vikarju se ne operete; kajti mislimo, da vas je tudi on že dobro spoznal, ker sam pogled v tisti potuhnjene hinavsko smehljajoče obraze in človek spozna, da ima pred seboj živelj, s katerim ni dobro se pajdašiti ne samo v cerkvi ampak nikjeri.

In dalje zopet ta kapelica. Kako se zvi-jajo z izgovorom, da je na občinskem zem-ljišču, katerega je občina „drago“ plačala. Hinavci! ali se nočete sedaj več spominjati, da ravno vaša „banda“ je pred leti trdila, da je na istem mestu cesta preozka, ter za-htevala, naj občina pokupi hišo Kodermaca ter jo posuje, da bo cesta širša, kar je ime-novani tudi ugodil, toda gotovo ne iz do-bičkajelnosti, kajti po isti ceni je moral istočasno pokupiti občinsko zemljišče na na-sprotni strani. — Torej ako ste pred leti spoznali potrebo takega prostora, čemu ga

pa zdaj na! ...krunski način zapirate? Ali ni to zlobnost, izkoristate čas in od-sotnost oseb v svoje bogoskrunsko delo? Ako se niso pošteti ljudje odzvali v vašo sejo (pardon — pogovore), čemu jih lovite v pozni noči okoli s podpis? Ako vam je g. načel-nik sam, kakor se bahate, podpisal na d o m u vaš bogoskrunski sklep, je naredil to, ker je bil zvičajno prevaran, kajti na pa-pirju je bilo „uradno“ početkano, da bo de-stala kapelica na desni strani cerkve, ne omenivši blizo mejetih lokalov. — In g. načelnik je bil gotov, da se to zgodi ob Roj-čevi hiši (desna altarna stran cerkve), da je to Rojčeva pobožna želja, ki bi mu znala spečati nekaj opeke iz biljenske ope-karne ter njegovemu bratu nesla masten za-sluzek za morebitno kovsko delo.

Torej, nesramneži, čemu skušate oprati svoje demonske duše? Čemu pijete, da se hoče vam krasti čas in poštenje, ko ste sami uverjeni, da je stvar težavna in nemo-goča krasti kaj tam, kjer ni. — Ni treba to-rej, da vas šuntamo proti občinstvu in tudi ne proti g. vikarju, saj vas vaša hudobna škodoželjna dejanja sama kažejo; v svilli luti: kajti ni je osebe v občini in niti najpobož-neje stare ženice, ki bi ne bila uverjena, da kar delate, delate iz zlobne škodoželjnosti, posluživši se pri tem na bogoskrunski način celo podobe nebeske matere. Pfu! hinavci!

In konečno kot paralelo dopisui v „Go-rici“, kateri je močno zabeljen s ptujimi nemškimi in ital. frazami, naj bodi omenjeno, da hudomušno sovodenjsko občinstvo ne na-vaja spominka njih hudobije drugače nego: „La Madonna dei dispetti“. — Mislim pa, da bi bilo mnogo umestnejše, ako bi se zval: „La Madonna dei dispettosi“.

„Glas občinstva“.

Iz Dol. Vrtojbe. — Pred 30 leti so uvideli naši očelje potrebo po omiki in izo-brazevanju našega kmetkega ljudstva, in ustanovili so Čitalnico, katera je takrat tudi delovala v korist ljudstvu in čast ustanovi-teljem. A ko so ti ustanovitelji in vzdrževa-telji pomrli ali se razšli sirom sveta, je za-spala tudi Čitalnica, in se le v letu 1896. so jo naši narodni možje in mladeniči spet spe-budili. Od takrat naprej se je zbirala za-vedna mladina in možje okoli društva, ter je vzdrževali pri življenju do danes. In pogled v račune in društveni inventar na občenem zboru dne 4. t. m. nam je dokazal, da Či-talnica stoji danes precej trdno. Pristopilo je tudi več novih udov. Sklenilo se je ustanoviti v Čitalnici prepotrebno knjižnico, in danes stoji res na razpolago udom več knjig, po katerih društveniki pridno segajo.

Že je začelo postajati bolj živahno v bralni sobi — posebno ob nedeljah — kar dobi Čitalnica pismeno odpoved prostorov od 1. januarja 1905. naprej. Pa to bi še ne bilo tako hudo, saj se je takoj preskrbelo za drugo bralno sobo, najhujše je to, da hoče nekdo odvracati od Čitalnice ude, po-sebno pevce s tem, da jim obljubuje usta-

noviti novo društvo! Ako bi bil s tem zdru-žen namen koristiti komu z novim društvom, ter ko bi bilo kako novo društvo potrebno, bi končno nihče ne oporekal tej misli, ali ker se snuje vse to le radi osebnega so-vraštva do ene osebe, naj le premislijo oni, ki bi radi podpirali ustanovitev novega društva, kako dolgo bode to društvo živel; upamo pa, da umrje, predno se rodi, kajti nobeden zaveden človek ne bode sedel na limanice praznim obljubam.

Držimo torej trdno skupaj, da bodedo zamogli slovesno obhajati v prihodnji pom-ladi 30 letnico obstanka Čitalnice. Vam pa, ki rujete proti Čitalnici, samo to: Ne podi-rajte tega, kar je Vaš pokojni oče ustanovil. Čitalničar.

Iz Devina. — Bralno-pevsko društvo „Ladija“ v Devinu je imeo v nedeljo dne 11. t. m. svoj redni občni zbor. V nedeljo dne 18. t. m. pa se je konstituiral društveni odbor. Predsednik je zopet g. Josip Sorč, nadučitelj, podpredsednik g. Ivan Pecikar, blagajnik g. Franc Pecikar, knjižničar g. Ferdo Herkov; odborniki so: Anton Peric, Josip Pahor, Miroslav Colja in Josip Mervic.

Društvo „Ladija“ priredi na dan Sv. 3 kraljev slovenski šolski mladini božičnico s pomočjo drugih rodoljubov. Opozarja se na to božičnico in prosi podpore.

Društvo „Ladija“ je za Devin nepre-cenljivega pomena, zato pa je pričakovati, da bo stopalo naprej in započeti poti ter vršilo svojo nalogo, kar pa je mogoče v glavnem, ako ima veliko število udov in pa ako občinstvo podpira naše prepotrebno društvo. Naprej!

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Minister trgovine je imenoval dr. Avreljana Jeroniti v Trstu vi-sim postnim komisarjem.

O tržaškem namestniku se je te dni pisalo po listih, da utegne biti odpoklican iz Trsta ter da bi bil namenjen celo za na-slednika Körberju. Vse take vesti so pač malo verjetne, ker ne moremo si misliti, da bi izvedla vlada premembo na tako težkem mestu, kakor je v Trstu, kar tako naglo, ter da bi se igrala s provizoriji v naših deželah, kjer pravijo, da je nujno potrebno, da imamo namestnika, pa seveda namestnika v prave m pomenu besede!

Vabilo k „Božičniku“, katera se pri-redi v Kobaridu dne 22. decembra ob 2. popoldne v dvorani „Občinskega doma“. K obilni udeležbi uljudno vabi — odbor.

Ricmanje. — Pišejo „Ed.“: Položaj se jasni. Razna znamenja kažejo, da hočejo merodajni faktorji našo afero še nadalje reševati po — svoje, da nočejo miriti duhov, marveč jih še razburjati. Za danes ne govo-rimo dlje, ali bomo govorili, ko bo prime-ren trenutek za to.

V podkrepljenje gornjega našega izreka naj zabeležimo tu dve značilni dejstvi iz zadnjih časov. Vaški župan ricmanjski Ivan Berdon je zopet enkrat v sodni preiskavi. Sedaj so ga izvestni ljudje ovadili, da je ne-kako tam v mesecu oktobru razžalil cesarja in — govoril za Rusijo. Trpke besede nam silijo iz peresa. Ali, ker je stvar „sub ju-dice“, vzemimo vode v usta in molčimo! Ali potem bomo govorili sam zolt in pisali bomo, da bo izvestnim ljudem šumelo po ušesih.

Drugo dejstvo je, da se že več časa širi govorica, da dobimo v Ricmanje — orožniško postajo. Kaki „stvarni“ razlogi go-voré za to spremembo, moremo sklepati iz tega, da je sedaj postaja nekako v središču orožnega okrožja, v Boljuncu, dočim bi bila v Ricmanjih prav na — periferiji okrožja.

Le toliko pripominjamo, da naj si nikdo ne domišlja, da mu bo iz te poslednje na-redbe cvela zaželjena pšenica v naši vasi. Smo prepremetni za to, ker imamo za sabo dobro in dolgo šolo!

Dalmatinske parobrodne družbe, „Lloyd“ in akcija ljubljanskega župana.

— Dalmatinski trgovinski promet si je bil tekom let s pomočjo vlade primonopolizoval avstrijski „Lloyd“. Malomarna uprava pa je spravila v najneugodniši položaj vsa lokalna parobrodna dalmatinska podjetja. Ker „Lloyd“ kljub državni podpori ni vršil svoje naloge ter bil pasiven, se je končna osrednja vlada lotila misli, da združi propadajoče dalmatin-ske parobrodarje v eno celoto ter vstvari tako intenzivnišo zvezo s Trstom in se tudi lo-kalni promet povzdigne. V tej situaciji raz-mer se je lotil ljubljanski župan Hribar dela ter predložil vladi skrbno izdelan načrt, na podlagi katerega naj bi nova delniška družba z že zajamčenim kapitalom 10 milijonov K prevzela ter reorganizovala ves dalmatinski pomorski promet. Hribar je namreč ustano-vitelj in predsednik „Ljubljanske kreditne banke“, katera ima svojo filijalko v Spletu. Na merodajnih mestih so z veseljem po-zdravili Hribarjev načrt, in spocetka se je sodilo, da se ta načrt tudi uresniči, to se to-liko bolj, ker je „Lloyd“ ponovno povdjarjal, da bi se rad otresel dalmatinske službe. Ali to je bilo le nekaj časa, kajti kmalu je začel „Lloyd“ intrigrirati, dalmatinske družbe pa so jele omahovati, češ, da se taka ideja ni spo-čela v glavi Dalmatinca, začeli so pisati proti Hribarjevi akciji, in uspeh je bil t., da je „Lloyd“ predložil konkurenčni načrt, po ka-terem zahteva 400.000 K letne podpore več nego Hribarjev. Vlada sicer sama odobrava lep in previdno sestavljen Hribarjev načrt, ali mogoče je le, da zmaga „Lloyd“. Pa-robrodniki se bodo v tem slučaju brez dvoma kesali in gotovo pride čas, ko bode Dalma-cija bridko občutila, ker se je protivila tako gospodarsko eminentno važni združitvi v slo-vanskih rokah!

(Dalje v prilogi.)

razbil? radi česa me ona odriva? V moji glavi je nastala taka zmešnjava, da ne morem misliti, pisati, modrovati; le to, to vprašanje si ponavljam nepre-stano: ob kaj se razbijam?

Dne 7. rožnika.

Napravil sem nekako neizmerno pomoto, česar v tej ženski nisem zapazil in na to ne računam. Cela dva dni sem si prizadeval razumeti, kaj me je doletelo, imel pa sem glavo tako zmedeno, da nisem mogel niti misliti. Sedaj zbiram vso hladno kri in vso zavest, da si ogledam položaj. Bil bi kaj jasen, ako bi Angelici branila ljubezen do moža; takrat bi razumel to raz-žaljenje in razburjenost, s kakoršno me je to bitje, tako nežno in potrpežljivo, pahnilo proč od svojih kolen. Toda tega ne morem dopustiti.

Toliko možgan mi je še ostalo v glavi, da pom-nim, da zreti na reči preveč črno, je isto taka blodnja in budalost, kakor zreti na nje preveč rožnato. Od kod se je imela vzeti v njej ljubezen do Kromičkega? Preračunajmo vse še enkrat. Omožila se je z njim brez ljubezni; čas, ki sta ga prebila skupaj, je obra-čal v spodbodanje njenega zaupanja, prodal je njen rojstni kottiček, s čemur je provzročil bolezen njene matere. Otrok nima. V ostalem dete ne uči ženske, bolj ljubiti moža, pač pa jo uči, jemati ga bolj v po-štev, zavaruje ga, ali z drugimi besedami: dela tes-nejšo zvezo rok ne pa srca. Angelica tudi ne pripada oni vrsti žensk, v katerih ljubezen vsplamti naglo, kakor plamen po poroki, ker take ženske ali hujše koprné za možem, ali pa si lažje najdejo ljubimca. Iz-rekel sem to tako rezko, da sam sebi delam bolečino, toda čemu si imam prizanašati? V ostalem sem pre-pričan, da Angelica nima do Kromičkega nikakoršnih ljubezni sorodnih občutkov, a kar je še več, nima niti spoštovanja, le toliko ne dopusti, da bi ga prezirala

— in to je stanje njene duše. Smatram to dokazano enkrat za vselej, ker sicer bi bil slep.

Ako je bilo njeno sree v tem hipu, ko sem se vrnil: »tabula rasa«, sem moral nekaj napisati na to tablico; jaz, kateremu se je v drugih pogojih to po-srečilo, jaz, kateremu je bilo to sedaj tem bolj mar, nego kadarsibodi drugekrat, kateri sem omajal v njej občutke prijaznosti, pomilovanja, spominov, ne zamu-divši ničesar, računaje na vse, in ko sem imel ono moč, kakoršno dajejo pravi občutki. Sedaj pa, evo, se primem z obema rokama za glavo ter pravim sam sebi: Človek, ti vendar nisi nikak župnijski lev, pre-pričan, da nobena ženska ne more biti do tebe malo-marna — ali se mar nisi motil v tem, da te ona ljubi, da njeno srce pripada v resnici tebi?

Kaj mi pravi sedaj, da je to omama?

Na prvi pogled njen upor.

Toda jaz si nisem smel nikdar domišljevati, da se bo ona vpirala? Predstavljam si, evo, kakoršnos-bodi omoženo žensko, zaljubljeno do ušes v tujega človeka — pa se vprašam, ali je mogoče dopustiti, da bi celo taka ženska ne kazala nobenega upora, da se ne bi borila sama s seboj in z ljubljanim možem, do-kler ji ne bi zmanjkalo moči?

Upor ne izvira iz ljubezni; ker se ti dve moči moreta umestiti druga poleg druge, kakor dva ptiča v gnezdu; zato se ne izključujeta vzajemno.

Jaz ne pišem tega spominskega lista radi tega, ker je to postala že moja narav in moja strast, ne zgolj radi tega, da se na ta edini način spovedujem, marveč tudi radi tega, da se morem znovič vsega spomniti, znovič objeti z mislijo ves tek dogodkov in napraviti o njih poročilo. In prav sedaj sem čital ono stran, na kateri sem zapisal mojo in Angeličino zgo-dovino, od trenutka moje vrnitve v Plošev, ondaj je

zapisan malone vsak njen pogled, vsak razgovor, vsak smeh, vsaka solza, skoro vsak trepet njene duše. I ne! Jaz se ne motim, to ni varljiva analiza! To so bile besede, solze, pogledi in smeh ženske — morda nesrečne — toda ne brezbrizne.

Moje postopanje je moralo vplivati na njo. Ni-mam mre ne na obeh: vendar se mi vsaki dan razdira srce, ko vidim, kako ona hujša in hira, kako njeno lice postaja čimdalje manjše, roke čimdalje bolj pro-zorne — in lasje mi vstajajo po koncu na glavi pri pomisleku, da morda z zdravjem poplače to borbo. Toda vse to so neovrgljivi dokazi. Njeno srce in njene misli pripadajo meni. Ona je prav radi tega enako nesrečna kakor jaz — morda še bolj nesrečna.

Čitam, kar sem zapisal pred trenutkom, da niti nisem smel dopuščati, da se bo ona vpirala. Resnica, tako je bilo kmalu po moji vrnitvi v Plošev, toda zadnjič, vračaje se iz Varčave, sem si mislil, da se mi več ne bo vpirala — in zmotil sem se. Ni mi dala no-benega privoljenja, ni skazala nobenega pomilovanja, ni hotela slišati tega, kar sem ji govoril, kakor bi bil govoril kake nesramne besede; videl sem v njenih očeh iskro jeze in razžaljenja, odtegnila mi je svoje roke, ki sem jih pokrival s poljubi in besede: »Ti me žališ!« ji niso prešle z ustnic. Njena eneržija je pre-magala mojo, a to tem lažje, ker tega izbruha nisem pričakoval. Oh! Angelica mi je celo zapretila, da za-pusti kočijo ter pojde peš po dežju v Plošev. Beseda: »razporeka« je napravila na njo vtis razbeljenega že-leza. Ničesar, prav ničesar nisem dosegel, niti s po-javi navdušenja, niti z drznostjo; niti s prošnjo, niti z ljubeznijo; vse je bilo vzeto za zlo; smatrano za razžaljenje, vse bilo odpahnjeno in poteptano. Danes, ko jo vidim, kako hodi tu po sobah, znovič nežna in potrpežljiva, se mi zdi, da je bila tam nekaka druga

Včeraj smo čitali poročilo, da so zastopniki parobrodskih družb imeli posvetovanje z dalmatinskimi poslanci; na tem posvetovanju se je baje povedalo, da je župan ljubljanski odtegnil svoj načrt, da si pa pridruži, priti z njim zopet ne dan, ako ki vlada ne odobri sporazumljenja med dalmatinskimi družbami in „Lloydom“.

Jeza na laške ministre! — V Benetkah se je imel vršiti velik shod, na kateri so bili povabljeni župani, politiki in drugi, da bi slovesno protestovali proti dogodkom v Inomostu. Laška vlada pa je ta shod nedostavno prepovedala — in vse veselje „neodrešencev“ je splavalo po vodi. Po laških listih najradikalnejše barve v Avstriji je radi tega krik in vik, posebno obdelavajo laška ministra Giolitti in Tittoni. „Alto Adige“ iz Tridenta pravi, da naj se Giolitti nikar ne predrzne prikazati še kdaj kje v Tridentu, kajti tam utegnejo pomesti z njim ter ga iztirati iz hotelov... naj gre v Charlottenburg!

Jeza je umevna, ker so hoteli vprizoriti v Benetkah brččas kaj sličnega, kakor lani v Vidmu in Čedadu!

Tudi goriski „Corriere“ je radi povedi shoda v Benetkah ves iz sebe. Umevno, da zato Giolitti tudi v Gorico ne sme, ker bi ga veliki „Corriere“ hitro pogljal preko črnozočnih mejnikov! — Ta lekcija iz Italije same bi pač morala poučiti razsodne Lahe, kje je meja za izvestne stvari, ali kako naj jih podučiti, ko pa ni take razsodnosti med njimi!

Radi slovenskega braniteljevega govora pri laški obravnavi v Trstu se je bil razvel „Piccolo“ ter napisal članek, v katerem hoče dokazovati, kako strašna nepravilnost je to, ko je pri laški obravnavi, obtoženec je bil Slovan, govoril branitelj slovenski. „Piccolo“ je to žigosal, pri tem pa bleknil tudi par neumnostij o „lingua del foro“.

Kako pa delajo laški odvetniki. Nestevilno je bilo že slovenskih obravnav v Gorici, pri katerih je samo laški odvetnik govoril laško. Za nje je torej prav, da koncem čisto slovenske obravnave govori laški odvetnik laško, nasprotno pri laški obravnavi pa ne bi smeli slovenski odvetnik govoriti slovenski. To je logika! — Lahki kažejo na tak način le svoje sovraštvo do slovenskega jezika, drugega nič. To pa se jim mora izbiti potasi in pokazati jim treba z njih vzgledi, da se mora naš jezik upoštevati jednako z laškim!!

Lep kateket! — V nedeljo zvečer okoli 8. ure je šel orožnik v Gradisču ob Soči v tamkajšnje župnišče aretirat kaplana, ki se piše don Giuseppe Calligaris. Ta sveti mož si je dovoljeval z dekletci nedovoljene reči; baje je zapiral tuc dekleta v soli po učnih urah ter potem v zadnjih klopih uganjal z njimi reči, ki so kaznive.

Caligari je imel pred 2 letoma neko obravnavo radi neke učiteljice. Takrat so ho-

teli ljudje, da naj gre proč, ali dekan in Falconer sta se potegovala zanj, in ostal je. — Deklica, ki je sedaj največ prizadeta, je stara 10 let ter se piše Tonel. Dekle je tožilo o bolečinah, povedalo pa je, kaj se je zgodilo z njo, šele potem, ko so jo stariši skrbno izpraševali. Oče je hotel, naj ostane vsa reč prikrita, mati pa je peljala deklico k zdravniku dr. Lovisoniju, ki je deklico preiskal ter našel poškodbe, storjene po Caligarisu. Tako je prišla vsa reč na dan. Caligaris ima nekaj nad 30 let. Pri sebi je imel mater in sestro. — Tisti, ki imajo kuharice, so na boljem!

Boj za slovenski nagrobni napis. — Pred časom smo bili povedali, kako je klerikalno stalištvu v Gradisču ob Soči prepovedalo tamkajšnjemu učitelju v kaznilnici g. Bajtu napraviti na grobu svoje matere na pokopališču v Gradisču slovenski napis. Vsa reč se je vlekla dolgo naprej potom rekurzov, ali končna rešitev, ki je bila dogovorjena pred kratkim, se glasi, da sme g. Bajt postaviti v laskem Gradisču slovenski napis na grob svoje matere, čeprav pobožni laški klerikalci s tem niso zadovoljni.

Dvojna mera. — V soboto zjutraj se je peljal z biciklom skozi Edlingov prehod nekdo iz Solkana. Redar ga je vstavil ter je naznanjen, da bo kaznovan. Opoludne sta se peljala tam skozi na biciklih dva častnika. Mestni redar ju pa ni vstavil, marveč se je le približal, rekoč, da je voznja s kolesom tam prepovedovana. Častnika sta odkimala pa se peljala naprej, redar je pa gledal za njima. — Kaj niso take določbe jednako veljavne za ene kakor za druge?

Pobegniti je hotel z denarjem v Italijo laški delavec Fioravante Tinuperi, ki je delal v Rihembergu pri železnici. Tam je bil napravil v neki krmi dolga za 40 K. Ko je potem dobil svoje plačilo, jo je pa pobegnil iz Rihemberga, ne da bi bil plačal, kar je povzročil. Policija ga je prejela na tukajšnjem kolodvoru ter peljala v zapore. Pri njem so našli denarja 51 K.

Bratno društvo na Cesti bo imelo svoj redni občni zbor dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenem prostoru.

Na tla podrl je v Červinjanu hlapec g. Lazzarija nekega 86-letnega starčka. Hlapec Peter Punt se je peljal naglo z vozom s kolodvora, kamor je bil popeljal svojega gospodarja, ter zadel ob starčka, ki se ni mogel hitro ogniti. Tudi kolesa so mu sla čez nogi. Starčka se prenesli na njegov dom pol živega. Malo je upanja, da ostane pri življenju.

Samokres zaplenili. — V neki gostilni Podturnom je zaplenila policija samokres, last nekega Evg. Bizjaka.

Zaprili so nekega Josipa Strosarja, ker je z orožjem v roki pretel nekemu Padovanu. Prijela ga je policija ter odvedla v zapore potem, ko mu je neki Demarchi v Križni ulici iztrgal iz rok nevarno orožje.

Ranjen je bil na glavi neki 26 letni Peter Brisko, in sicer z nožem. Rano je dobil baje v pretepu z nekim Jos. Marvinom.

Ljudske knjižnice, ki bi se prenasale iz kraja v kraj, napravi laško društvo „Unione dei Giovani Friulani“. Prvo tako knjižnico postavi v Trzič.

Snazila je tapete skozi okno neka K. G. v ulici Morelli. Ko so redarji to videli, so jo naznanili ter bo klicana na pošto.

Treba omeniti, da v takem oziru se nikjeri toliko ne greši, kakor prav v Gorici. Tu snazijo razne reči skozi okna, mečejo na cesto, kar bi ne smeli, ter pometajo pred prodajalnicami takrat, ko se vrši že ves običajen promet po ulicah. Či noče magistrat, naj bi c. kr. policija kaj ukrenila v tem oziru, da se ne bi ravno v Gorici na to stran tako proti higijeni. Zdravstvena veda pripoveduje toliko o nevarnih bakterijah, ali pri nas se za to ne zmeni nihče, marveč se pometa prah iz prodajalnic in brivnic ljudem kar v usta! Kaka nevarnost v zdravstvenem oziru zlasti za mladino!

Nadežda Slavjanska je nastopila v soboto in v nedeljo v hotelu „Central“ ter zela oba večera obilo pohvale in priznanja. Vspored, po katerem so se vrstile pesmi in igrokaz: Ruska bojarska ženitev koncem 16. stoletja, je bil že priobčen v „Soči“. Krasno petje je vplivalo na poslušalce kar najbolje, ter ostaneta oba večera udeležnikom v živem spominu. Občinstva je bilo navzočega več pri drugi predstavi nego pri prvi; pretežno večino so tvorili Slovenci.

Nadežda Slavjanska s svojim zborom ostaja vedno prikupljiva občinstvu, in kadar koli se vrne v mesto, v katerem je gostovala, so jej zagotovljene simpatije občinstva na sploh, kaj šele slavjanskega, ki pač iz srca rado čuje vselej krasno rusko pesem.

Molče je potrdila slavna Gregorčičeva „Gorica“ svojo brezbriznost za veljavo slovenskega jezika glede lepakov h koncertom in drugim predstavam umetnikov, ki prihajajo med nas. Če bi bila le mogla kaj reči, bi se bila klepetavka oglasila, ali ker je njeno izdajsko stališče docela razkrinkano, se je vgrizla v jezik ter lepo molči. Ta moik govori dosti. Jemljemo ga na znanje.

Božična priloga „Gorice“. — „Gorica“ izda v soboto posebno Božično prilogo — namreč Kerševanijevo veliko „Poslano“, katero obeta narasti na kolone in kolone, ker se v zadnjih dveh številkih kar ni hotelo razširiti, marveč se je z 19 vrst v št. 101. celo reduciralo v 102. štev. na borih 5 vrstic. — Ko je dobil „direktor“, kar je po nepotrebi iskal, je postal zbežan, kakor priča imenovani „Poslani“, zgovarja se na g. H. D., ki je pač v tiski govorila ter zvrčala krivdo na odsotnega g. K. Pač prica, podobna Kerševaniju! Zmagoslavno je povedal v 101. štev. „Gorice“, da „posmodi“ prihodnjic Gabrščeku, ali ko smo pogledali v 102. štev., smo videli — „posmojenega“ Kerševanija, ki ni nič odgovoril, marveč je od-

govor „odložil radi posebnih vzrokov“. Ali se je morda bal, da ga že danes primerno „posmodimo“, da je odložil za soboto? — Kar je bilo stvarnega, sta g. K. in G. že zavrnila „direktorja“ tako, da je vsak na jasnem, kaj in kako ima soditi o teh rečeh. Kerševani pa rad skače od stvarnosti v stran, in če misli nablebetati morda zopet kake druge reči, ki bi potrebovale kolone, da bi se pojasnile, se vara, če misli, da se mu bo odgovarjalo. Naj ima on zadnjo besedo, besedo klepetulje, ki je kazala s prsti, da se striže in ne reže, ko se je že potapljala... Ako bo pa kak odgovor le potreben, ga dobi drugod! To v primerno direktivo njemu in dr. Pavletiču, kajti Kerševani se je že pohvalil nasproti „prijateljem“, da dr. Pavl. že „posveti“... Tako je torej dr. P. res sokrivec na vseh teh podlostih?

Pohvalil se je tudi, da „Gorici“ ne plačati groša za vse poslanice. Že verujemo! Za lumparije je v „Gorici“ vedno dovolj prostora, dasi ga je sicer malo in ga krađe citateljem z oglasi, katere navadno mastno računajo.

Razglas. — Deželni odbor razpisuje eno denarno podporo letnih 240 kron, katero podeli iz dohodkov zaloga prevzvišenega deželnega glavarja Franca Coroninija za obnemogle delavce, ustanovljenega v spomin na zaroko prejasne nadvojvodinje Marije Valerije.

Za podpore se smejo oglasiti delavci in delavke, ki so pristojni v kateri občini poknežene grofovine gorisko-gradiske ter so postali trajno nesposobni za delo; v prvi vrsti pa se bode ozir imelo na potrebne med tistimi, ki so svoje moči obrabili samo pri podjetjih velike ali male obrti ali pa pri kmetijskih podjetjih.

Prošnje je podati do 31. decembra 1904. v pisarnici deželnega odbora in priložiti jim je:

1. spričevalo županijskega urada dotičnega kraja, potrjeno ali, če treba, dopolnjeno po županstvu pristojnostne občine, — v katerem spričevalu je vestno popisati starost, stan družine, preživela prosilčeva, kako se je bavil z obrti in kakšno je njegovo npravno zadržanje.

2. zdravniško spričevalo, potrjujoče prosilčevu bolehavost ali pohabljenost, ki zaključuje njegovo nesposobnost za delo.

Če se poižve, da je kaj krivega v dokazilih, na katera se je oprl podpiranec, ali pa če neha njegova bolehavost, ustavi se takoj podpora. — Deželni odbor.

Kakor jež. — „Gorica“ ima to srečo da ima takoj pri roki za vsako kritiko strokovnjaka; mi nismo tako srečni. Posebno jih ima na razpolago gledé glasbe in petja. Koncert Nadežde Slavjanske je ocenil neki X., seveda popolnoma strokovnjasko. Med drugim piše... „Kako se vendar v teh zborih sliši prehajanje od močnega „fortissimo“ na lahki „piano“, ko se glasovi slišijo kakor jež, in to najnežnejši otročji glasovi

ženska. Nimam ničesar, kar bi skrival pred seboj! Doživel sem tako popolen poraz, da ko bi imel moči, ko bi imel nekak drug razlog do življenja, pa bi moral danes oditi.

Dopustimo, da me ljubi, ali kaj imam od tega, ako ta občutek ne raztrga nikdar vezi, ki jo vežejo, ne dospe nikdar na površje, se ne uresniči nikdar z nikakim činom? Tako si lahko predstavljam, da me ljubi grška Helena, Kleopatra, Beatrice ali Marija Stuart! Tako more biti ono čutilo, ki ničesar noče in ničesar ne zapoveduje. Mogoče, da to srce pripada meni, toda to je majhno, za dejanje nesposobno srce! Ona morda „pozuje“ sama pred seboj kot vzvišena duša, ki žrtvuje na oltarju dolžnosti svoje čuvstvovanje ter se zdi sama sebi lepa. To je zadoščenje, ki je vredno, da se kaj stori za isto! Prav! Žrtvuj sebi mene, toda, ako si misliš, da če žrtvuješ svoje čute, mnogo žrtvuješ, in da nahraniš z njim dolžnosti — pa se motiš!

Ne morem ni misliti, niti pisati ne morem več mirno!

Dne 8. rožnika.

Koketka je oderuhinja, daje le malo, toda zahteva visoke obresti. Danes, ko sem že mirnejši in ko morem že misliti jasneje, moram priznati, da vsaj v tem oziru nimam Angelici ničesar očitati. Ona mi nima ničesar očitati. Ona mi ničesar ni dala, in ničesar ni zahtevala od mene. To, kar sem smatral v njej v Varšavi za odsev koketerije, to so bili zgolj trenutki dobre volje in veselja. Torej sem jaz izzval vse to, kar se je pripetilo, jaz sam storil celo vrsto pomot ter sem sam vsega — kriv.

Vedeti nekaj in jemati v poštev, to sta dve različni reči. Dobro si moremo predstavljati vpliv tujih faktorjev, delujočih v duši nekakega človeka, v obče-

vanju z njim vendar jemljemo najpogostejše zgolj sami sebe za točko izhodišča. Tako se je pripetilo tudi meni. Jaz sem vedel, ali vsaj čutil, da jaz in Angelica sva dvoje bitij, ki sta tako nasprotni drugo drugi, kakor bi prihajala z dveh različnih planetov — toda nisem znal si to stanovitno ohraniti v spominu; zato sem nehote računl na to, da bo ona v danem slučaju postopala tako, kakor bi jaz postopal.

In navzlic temu čutilu, da sva dvoje bitij pod solncem, ki si nista niti trohico podobni — dva tečaja, še sedaj zapisujem to z nekakim začudenjem, še sedaj mi je težavno spoprijazniti se s to mislijo. Ali vendar je to resnica. Jaz sem tisočkrat bolj podoben Lavri Davisovi, nego Angelici.

Sedaj pojmm, ob kaj sem se razbil.

Ob to, česar jetiko čutim v sebi že davno, ob to, česar pomanjkanje je v resnici razbrzdalo in osvobodilo moje misli, ki pa je prineslo ob enem váme zarodek smrtne bolezni ter postalo moja tragedija.

Ob katekizemsko preprostost njene duše.

Sedaj si dajem iz tega razločno poročilo — mogoče, da še ne dovolj obširno, ker sem človek tako zamotan, da sem zgubil smisel za preprostost... Čujem tvoj glas, toda ne vidim te... Moj duševni pogled trpi na neke vrste dattonizmu ter ne razločuje nekaterih barv.

Meni se ne more na nikak način urediti v glavi, kako je mogoče, ne ogledati si načelo, bodisi še v teku stoletij ne vem kako posvečeno, z obeh strani, ne razkrojiti ga na kose, koščke, atome, z eno besedo: razkrajati dotlej, da se razsuje v prah in se ne dá več skupaj zložiti.

Angelici nikakor ne more v glavo, kako je mogoče na načelo, ki je priznано za dobro in posve-

čeno ob enem po veri, kakor tudi po človeštvu sploh, zreti drugače, nego na nekako dolžno pravo.

Meni je to vse eno, ali je to v njej vestno ali nagonsko, primodrovano z lastnim duhom, ali pridobljeno, dovolj, da je to danes zrastle že v njeno naravo.

Začul sem že nekako svarilo v tem, kar mi je povedala v zadevi gospe Koricke: „Vse je mogoče dokazati, toda kadar človek ravna slabo, pa mu svet zmerom pravi: slabo je slabo! ter se ne dá z ničemer prepričati.“

Takrat nisem pripisoval temu take važnosti, kakor bi jo smej pripisati. V Angelici ni nikakoršnega omahovanja, nikakoršnih dvomov. Njena duša preveva pleve zrna tako temeljito, da o kaki zmedi ne more biti ni govora. Ona se ne trudi z iskanjem lastnih pravil, a sprejema jih gotove iz vere in splošnih nra-vnih pojmov, toda osvojuje si jih tako močno, da postanejo one njena last, ker prehajajo v njeno kri.

Čim preprostejša je ta razlika slabega in dobrega, tem bolj je ona krepka in neizprosna. V tem etičnem kodeksu ni najti milejših okoliščin. Ker pa po tem kodeksu soprogu pripada možu, zato ona, ki se vda drugemu, ravna slabo. Ondi ni razprav, obzirrov, razmišljanj — ondi je zgolj desnica za pravično, levica za grešnike, nad njimi usmiljenje božje, toda med njima — ničesar — nikakega središča.

To je kodeks vrlega Jarneja in poštene Magde, tako preprost, da oni, ki so podobni meni, nehajo razumevati ga. Nam se zdi, da življenje, da človeške duše so preveč tesno zložene, da bi se kaj takega moglo v njih uvrstiti. In res, nam ni mogoče uvrstiti se v njem. Na nesrečo, mi nismo iznašli ničesar drugega, in radi tega se skitamo nalik zablodelim ticam — v puščobi in strahu.

kakor tudi najnižni glasovi mogočnega hasa". — Torej: kako se slišijo najnežnejši otročji glasovi? — Kakor ježi! — Kako se slišijo najnižni glasovi mogočnega hasa? — Kakor ježi! — Ježi je torej postal imenitna žival v petju. — Ker pravi kritik X. tako o otročjih glasovih in basu, je najbrže mnenja, da je tudi Nadežda Slavjanska pela... kakor ježi... ter da se je slišal ves koncert... kakor ježi! — To kritiko si pač shrani Slavjanska. — Pa se je moral smejati g. Mrcina, ko je bral primero z ježem!!

"Slovanska knjižnica." — Razposlali smo prvo knjigo Sienkiewičevega "Potopa". Obsega 672 strani drobnega tiska. V primeri s poprejšnjim je v tej knjigi ravno tretjino več berila. — Ta knjiga velja za 9 snopčev "Slov. knj." — Tudi vezane knjige razpošljemo te dni.

Plesni klub gor. slov. mladine vabi vse vablence, gospice in gospode, k plesnim vajam na Štefanov dan; obenem se opozarja, da imajo z ozirom na tesne prostore pristop k vajam izključeno le vabljeni.

Proti novemu občinskemu redu piše "Gorica" na dolgo in široko. Pa šele sedaj, ko je bil ta občinski red sprejet v deželnem zboru. Tudi protestni shodi se obe-tajo. — Zakaj se pa vendar ni poprej ganil dr. Gregorčič? Po toči zvoniti je prepozno. — V zasedanju deželnega zbora je hlapčeval dr. Pajerju ter mu storil vse, kar je hotel — zakaj tudi ni zase kaj zahteval? Ostal je v zbornici s svojimi pajdasi, da je omogočil Pajerju kmetijski urad — zakaj ni takrat rekel: Prav, jaz omogočim kmetijski urad, zahtevam pa zase, da se občinski red ne sprejme, marveč se vrne dež. odboru, da se poizvedo mnenja občin, ako mu je res toliko pri srcu nov občinski red. — Ker pa vsega tega ni storil dr. Gregorčič, je vsa gonja po "Gorici" sedaj le humbug, samo da dražijo in hujskajo. Gregorčič je bil koncem zasedanja z vsem zadovoljen, celo zahvaljeval je Pajerja in občeudoval — čemu sedaj drug obraz!

Nov občinski red ni vseh politikujoči duhovščini, zato intrigujejo. Bojijo se, da se ne bi po dobrih tajnikih omejil vpliv nunccev na občinske zadeve. To je pravi

Protin revmatične bolečine

Zoltánovo mazilo

toli priznано kot najbolje mazilo se do-biva v vsaki večji lekarni, steklenica K 2.— Razpošljila po pošti
lekarna Zoltán, Budimpešta,
V. Szabadságter.

Toda večina žensk, zlasti večina žensk pri nas, še priznava ta kodeks. Celo one, ki odstopijo v življenju od njega predpisov, ne usojajo si niti za trenu-tak dvomiti o njega svetosti. Kjer prične kodeks, ondi konča modrovanje.

Pesniki si napačno predstavljajo žensko kot za-gonetko, kot nekako živo sfinks.

Stokrat večja zagonetka, stokrat večja sfinks je možki. Ženska, ki je zdrava in ne histerična, more biti zlobna ali dobra, močna ali slaba, toda duševno je bolj preprosta nego možki. Ona se v vseh vekih in v vseh časih zadovoljuje z nekimi »Deseterimi«, brez ozira na to, ali se s temi »Deseterimi« strinja, ali morda vsled slabosti narave prezira njih predpise.

Ženske duše so tako dogmatične, da sem poznal ženske, v katerih je celo ateizem krasil vsa znamenja vere.

Posebna stvar je to, da ta »kodeks poštene Magde« ne izključuje ženski niti bistroidne inteli-gencije, niti preumetelnosti misli, niti njih poleta.

Ženska duša ima v sebi nekaj od kalibra, ki se zna kretati svobodno sredi gostega grmičja, da ne trči ob nobeno večjo oviro, ne zadene ob noben list.

To se da prilagoditi pred vsem drugim Angelici. Največja finost občutkov in mislij se družijo v njej z največjo preprostostjo in navstvenih pojmov. Njene »Deseteri« Magde — samo da pri Magdi so bile vsite na platno iz hodnika, pri Angelici pa na tkanino, nežno kakor čipke.

Čemu jaz razpravljam o tem? Saj to je vendar za-me ne nekako odkrhneno vprašanje, marveč skoro vprašanje življenja; govorim o tem, ker me to boli in tvori mojo nesrečo, kajti čutim, da jaz teh preprostih »Deseterih« ne premagam s svojo zamotano in zloženo filozofijo ljubezni. In kako naj jih premagam, ko pa

vzrok protivenju in nič drugega. — Kar se tiče odvisnosti od dež. odbora — ponav-ljamo, naj slovenska odbornika tam vršita svojo dolžnost energično in previdno, pa ne bo nobene nevarnosti!

Kažipot po Goriskem dobijo narodniki danes teden v prilogi "Soče".

Kažipot po Ljubljani in kranj-skih mestih pa priložimo okoli novega leta.

Vojna med Rusi in Japonci.

Zadnje vesti.

Japonci so zavzeli pred Port Arturjem fori Kikuanšan po hudem boju, ki je trajal 10 ur. — V Mandžuriji je hud mraz; 16 do 20 stopinj pod ničlo. — V delu japonske armade v Mandžuriji je nastala baje kuga.

Tretja ruska armada.

Novi tretji armadi, ki gre sedaj na bojišče, bo pridodeljen poseben, izbran samo-stojen veči zbor konjenstva. To je novose-stavljena, mešana kavkazska kozaska divizija, ki obstoji iz samih zbranih kavkazskih polkov, ter je vzeta iz kozakov prvega reda. Ista di-vizija je pod poveljstvom generalnega ma-jorja Karzeva, ki je na glasu kakor posebno energičen častnik.

Avstrijski nadvojvoda o vojni.

„Novoje Vremja“ poroča iz Mukdena 16. t. m.: Iz pisma nadvojvode Leopolda Salvatorja na princa Jaime bourbonskega je razvidno, da vlada v vsjih avstrijskih voja-skih krogih prepričanje, da se je na bojišču od bitke pri Liaojanu izvršil velik preobrat v prilog Rusom. Nadvojvoda, kot dober pozna-vatelj topništva, je kar presenečen nad boj-nimi zmoglostmi ruskih baterij ter prorokuje ruskemu topništvu odločilni pomen v bodo-čih bitkah.

Božičnih praznikov v Mandžuriji.

Dopisnik „Busev. Vjedomosti“ poroča iz Mukdena, da se vsa operacijska armada pri-pravlja na slovesno praznovanje božičnih praznikov. Pri vseh oddelkih čet se priprav-ljajo božična drevesa. Neprestano prihajajo v veliki množini božična darila.

General Steselj ranjen.

Iz Čifu so sporočili Daily Telegraphu, da je generala Steslja zadela kroglica ter ga ranila, vendar pa rana ni nevarna. Prejšnja rana se mu je zacelila.

Kdaj prične Rusi zopet s ofenzivo?

O vprašanju, kdaj Rusi v Mandžuriji prično z ofenzivo, je rekel odposlanec generala Kuropatkina, grof Adlerberg, ki je došel v Peterburg, sledeče: „Za sedaj mi-slijo Japonci le na brambo. Dobro razumejo, kolike izgube so trpeli, da so prišli do reke Saho. Toda tedaj so imeli pred seboj le sla-botnega sovražnika, sedaj pa, ko stoje pred grozečo in veliko silo, jim ne p. ostaja dru-gega, ko misliti na brambo. Na to delajo se-daj z vsemi silami. Japonci ne morejo sedaj vojevati niti guerilla-vojne, ker nimajo zato pripravne konjenice. Kar se tiče splošne ofenzive ruske armade, je po grofovem mne-nju za sedaj še ni pričakovati. Ofenzive ne nameravajo pričeti pred koncem januarja ali začetkom februarja. Vendar se izvede gotovo z uspehom. Tudi morebitni slučajni ne izpre-mené sklepa. Sploh ni dvoma nad premočjo ruske armade in vsi, od generala Kuropatki-na do zadnjega vojaka gledajo mirno in samozavestno v prihodnost.

Koliko izgub so imeli doslej Rusi?

„Sibirskaja Vračebnija Vjedomosti“ (Si-birski zdravniški glasnik) poroča na podlagi podatkov, da znaša število ruskih izgub do 21. okt. v večjih bojih in bitkah 68.441 mož ter 1913 častnikov. Tu so uštet mrtvi, ra-njenih in vjeti.

Koreja

je odpoklicala svoje poslanike na zunanjih dvorih. Tako se poroča iz Tokia. Že prej je Koreja svojo armado uvrstila v japonsko ar-mado in nje čete so se pod japonskim po-veljstvom pojavile na severu Koreje proti kozakom, odpoklicanje poslanikov pa znati, da je izgubila popolnoma svojo samostalnost in da bo le mikadova vazalna država.

Iz Seula se poroča, da so Rusi v Ko-reji pričeli prodirati proti jugu.

Port-Artur.

Iz Čifu poroča Reuterjev biro: Rusi, ki so dospeli iz Port Arturja, potrjujejo, da so se pogreznile ruske vojne ladje ter izjavljajo, da bi bili zamogli Japonci storiti to že pred par meseci, da so pa raje obstreljevali utrdbе. Učenje ladij po Japoncih se da po mnenju Rusov tolmačiti v smislu, da so Japonci zgubi-li nado, da bi trdnjavo osvojili. V zadnjih tridesetih dneh so Japonci izgubili tri torpe-dovke, tretja se je pogreznila povodom noč-nega napada dne 14. t. m. Na visokem griču so Japonci izgubili baje 12.000 mož. Isti hrib bi zamogli rabiti le kakor opazovalnico. Od glavnih fortov ni padel nobeden. V zadnjih 14 dneh so prišli baje v Port-Artur trije parniki z živili. Nade je, da se bo trdnjava držala še mnogo mesecev.

Dopisnik „Birsev. Vedomosti“ je spo-rotil iz Čifu, da smatrajo osebe, ki dobro poznajo krajevne razmere v Port Arturju, trditve, češ, da bo posadka sedaj prisiljena, pribežati v Liaotiežan, za smešne. Preden pride posadka v ta skrajni položaj, bi se morali Japonci polastiti glavnih fortov, ki obdajajo Port Artur, kar bo zahtevalo mnogo časa in žrtev.

Steselj ne kapitulira.

Berolinskemu „Lokalanzeigerju“ se br-zojavlja iz Tokija: General Steselj je na ja-ponski poziv, da naj kapitulira, odgovoril, da ima on, kakor tudi posadka resno voljo, vztrajati do zadnje kaplje krvi in pod nobe-nim pogojem nikdar ne kapitulirati.

Japonski fanatizem.

Nemirovič Dančenko piše v „Ruskem Slovu“: Polkovnik generalnega staba Začol-ski, eden izmed najuglednejših naših častni-kov, mi je pripovedal: Pri Liaojangu si neki japonski praporščak videl, da je njegov od-delek obkoljen in uničen, ni vedel drugače pomagati, da bi rešil polkovno zastavo, da si je razparal trebuh, odrezal z droga za-stavo in jo skril v svojem trebuhu.

To ni navdušenje, to ni osebno juna-stvo, pripomnja Dančenko, to je fanatizem. A sedaj si mislite, kaj znati vojna s takim sovražnikom, pri katerem niso taki ljudje iz-jema, marveč pravilo.

General Steselj o Port-Arturju.

Erzovjave generala Steselja od 25., 28., 30. novembra in 2. decembra opisujejo silno ljute dvanaestdnevne napade na Port Artur, ki so pričeli dne 20. novembra ter bili v noči od 2. decembra končno odbiti. Japonci so glasom izjav vjetnikov izgubili najmanj 20.000 mož.

Brzovjave generala Steselja od 10. t. m. poroča, da so Japonci dne 6. t. m. zasedli visoki hrib ter obstreljavajo ladje, nahajajoče se v pristanišču. General Zerpinski, ki je bil v prejšnjih bojih ranjen, je za ranami umrl. Razpoloženje čet je izvrstno.

General Steselj generalu Nogiju.

Pismo generala Steselja na generala Nogi v stvari bolnišnic se glasi nastopno: „Čast mi je poročati, da obstreljeva Vase topništvo naše bolnišnice, ki jih je lahko spoznati po rudečem križu. S pozicij Vašega topništva je videti te zastave. Prosim Vas, da prepoveste to obstreljevanje. Na ta korak me je prisililo spoštovanje do naših hrabrih junakov, ki se nahajajo sedaj v bolnišnicah rudečega križa, potem ko so se bojevali z Vašimi vojniki. Med temi junaki je tudi ne-koliko ranjenih Japoncev. Zagotavljam Vas svojega spoštovanja. Pismu je bil priložen listek sledeče vsebine: S tem pooblaštam glavnega voditelja bolnišnic rudečega križa, Barasova, da se z Vašo Ekscelenco pogaja, da med obstreljevanjem pazite na naše bol-nišnice. Ni treba omenjati, da Vam pripo-znavam pravico povspeševati vspehe ope-racij.

General Nogi je ukazal izročiti svoj od-govor na domenjenem kraju. Isti se glasi: Čast mi je zagotoviti, da ni jap. armada, ki spoštuje človekoljubje in pogodbe, od početka obleganja nikdar namenoma streljala na po-slopja in ladje, ki imajo zastavo rudečega križa. Veči del trdnjave se ne vidi s pozicij topništva, in kakor Vam znano, ne pogodé vsi streli, da to tem več, ker vsled dolgo-trajnega odpora topovi čimdalje slabeje po-gajajo svoje cilje. Z velikim obžalovanjem, da ni možno zabraniti, da ne zamorejo naši to-povi doseči zaželenega namena, zagotavljam Vas svojega globokega spoštovanja.

Japonsko brodogrje.

„Daily Telegraph“ poroča iz Čifu od 18. t. m.: Del japonskega brodogrja je o-i-plul v Singapore. Dne 15. t. m. je bilo zbra-nih pred Daljnem 25 vojnih ladij. Japonski transportni parniki imajo sedaj tudi topove. Mnogo trgovskih ladij je lahko oboroženih, da lahko prevzamejo blokadno službo.

Tretja ruska eskadra.

Oboroženje in vodstvo tretje ruske eskadre je poverjeno poveljniku brodogrja in pristanišč v baltiskem morju, admiralu Biri-lovu. Isti je odpotoval v Libavo.

Naskok na Icašan in Bondi.

„Daily Telegraphu“ so dne 18. t. m. sporočili iz Čifu: Del oblegovalne armade je prinesel podrobna poročila o napadu Japon-cov na forta Icašan in Bondi od dne 3. t. m. Fort Bondi so Rusi obdali s 600 čevljev dol-gim in 300 čevljev širokim rovom. Rov je bil pokrit s koradinovim oljem, drvi in slamo. Ko so japonske kolone prodrle proti rovu, so istega Rusi zažgali. Mnogo stotin Japon-cov je popolnoma zgorelo. Požer je trajal celo noč in ves naslednji dan. Sledečega dne so prodrli Japonci v malih oddelkih, pri če-

jaz prvi ne verjamem brez izjeme v to filozofijo ter pogostoma celo naravnost dvomim o njej, med tem ko Angelica veruje mirno in neomahljivo v svoje — zapovedi.

Samo taka usta, ki so že pila iz vira dvomov, je mogoče prepričati, da zabranjen poljub ni pregrešen. Versko žensko more podreti ljubezen, kakor vihar podere drevo, toda ne prizna je nikdar.

Ali pa se mi posreči kedaj ugrabiti Angelico? Mogoče, da je to globoko obupno nezadovoljstvo, ki se me v tem hipu polasčuje, le začasno, mogoče da bom jutri z večjo nadejo zrl v prihodnost, danes pa se mi zdi to prav neverjetno.

Nekoč sem zapi al sam v tem spominskem listu, da se v nekaterih hišah pri nas vceplja z odgojo skromnost tako kakor osepnice. Treba mi je računati tudi s tem, da to pravilo, ki pravi: »Žena ima pri-padati možu« in v katero Angelica sveto veruje, čuva v njej v dodatku še sramežljivost, ki je tako bistvena in tako zraščena ž njo, tako predelana v njeno na-ravo, da si stokrat poprej morem predstaviti Angelico, ležečo na parah, nego da bi odkrivala pred menoj svoje prsi.

Ali jaz se morem še mamiti, morem od take žen-ske še česa pričakovati? To je vendar preprost nesmisel.

Že vem, kaj mi je storiti! Odriniti?

Ne odidem! — nočem in ne morem!

Ostanem — in ker je moje čutilo brezmiselno, hočem tudi postopati brez smisla. Dovolj je že sestav, preračunov, predvidenja. Naj bo, kar hoče in kakor hoče. Ona pot ne privede nikamor.

Dne 9. rožnika.

Ona ni srečnejša od mene. To, kar sem videl danes, me je prepričalo, da se tudi v njej vrši hud

boj, za katerega mora zajemati moči samo v sebi. Misli se mi tako zapletajo, da se ne morem pomiriti.

Po odhodu gospoda Zavilovskega, ki je bil danes s hčerko v Ploševu, ko je teta začela z očitnim na-menom poveljevat vrline gospodične Helene, me je pograbila nakrat jeza; bil sem vtujen, nezaspán; živce sem imel potrgane, torej sem v trenutku razdra-ženosti zaklical:

»Prav! Ako je vam več mar moja ženitev, nego moja sreča, pa morem že jutri snubiti gospodično Zavlovsko, kajti korčno mi je že vse eno!«

Očitno je vendar bilo, da to govorim vsled razdraženosti, ne pa iz prepričanja, in da tega, kar govorim, nikdar ne bi storil, vsekakor pa je Angelica postala nakrat bleda kakor papir. Dvignivši se nakrat brez opravičenega vzroka s sedeža, je jela odvezovati motvoze valjarja ob oknu, pri čemur so se ji roke tresle kakor v mrzlici.

Na srečo tudi teta skoro nikdar v življenju ni bila tako zbegana, torej ničesar ni zapazila. Nekaj mi je odgovarjala, toda ne vem kaj, kajti v tem hipu je razun Angelice, vse prenehalo v meni. S svojim mo-drovanjem sem res prišel do sklepa, da sem nekaj v njenem srou, toda modrovati in videti nekaj, to sta dve različni stvari. Niti do poslednjega trenutka svo-jega življenja ne pozabim te bledice in teh tresočih se rok! Sedaj sem imel neovrgljiv dokaz, kajti, ko bi tudi kak del tega vtisa pripisal slučajju, da je moj od-govor padel na njo tako naglo, pa ga vendar zame še dovolj ostane! Nagle novice ne le o ženitvi, mar-več celo o smrti osebe, za katere nam ni mar, ne za-čujemo z bledico.

(Daje pride.)

mur so se prikrivali za velike lesene ščite. Prisko je do boja z bajoneti. Konečno so Japonci osvojili pozicijo ter so ujeli 150 Rusov. Poleg japonske zastave je bila razobešana na dosedaj nerazjasnjen način tudi kitajska. Nekemu japonskemu generalu je granata odtrgala roko in nogo.

Razgled po svetu.

Zadolženost občin na Štajerskem. — Štajerski deželni urad je izdal statistične podatke o gospodarstvu občin na Štajerskem. O dolgovih, ki so jih imele občine, koncem leta 1901., podajamo sledeče o spodnji Štajerski: Vse občine za Spodnjem Štajerskem (kjer bivajo Slovenci) dolgujejo skupaj kron 2.125.641. Za poplačanje dolgov in obresti so te občine plačale 147.097 kron. Na osebo prihaja na Spodnjem Štajerskem povprečno 9 kron 38 stot. dolga. Spodnjestajerske občine so najmanj zadolžene: na Gornjem Štajerskem imajo občine 6.131.116 kron in na Srednjem Štajerskem 2.945.531 kron dolga. To pa radi tega, ker so kraji večinoma gorati in nerodovitni.

Spodnjestajerski slovenski del kronovine, ki je najbogatejši, mora skoro vzdrževati vso kronovino — a v zameno tišče tamonjski narod ob tla narodno, kulturno in gospodarski.

Mladí reparji. — Blizu Pragerskega na Štajerskem so našli te dni ubitega in oropanega delavca Josipa Gmeinerja. Oropan je bil za tedenski zaslužek 8 kron 70 vinarjev. Zločina sumljiva so aretovali dva sodelavca v tovarni, prvi je star 16, drugi pa 15 let.

Bazilika sv. Marka v Benetkah. — V zbornici v Rimu je naučni minister izjavil v svojem odgovoru na več interpelacij glede bazilike sv. Marka v Benetkah, da so bojazni, da se nekateri deli bazilike zrušijo, neosnovane. Na zgradbi se ni pokazala nobena nova razpoka, kateri bi bilo pripisovati kako nevarnost. Manfredi, na katerega se je obrnila vlada radi pojasnil, je dal tozadevno pomirljiva zagotovila. Enaka zagotovila je poslal tudi beneški župan. Sploh ne bo vlada štedila s stroški, da ohrani to dragoceno spomensko zgradbo.

Šolstvo v Pulji. — Puljski list „Omnibus“ je priobčil zanimivo statistiko o šolstvu v Pulji. Pulj ima 36.000 prebivalcev. Po anani statistiki je okolo 23.000 Italijanov, 8.500 Slovanov in 4.500 Nemcev. Italijanske šole raznih vrst štejejo 2.530 otrok, nemške šole pa 1435 učencev. Po statističnemu razmerju bi Italijani morali imeti 2.750 šolskih otrok, Slovani 1.000, a Nemci okolu 500. Med tem pa vidimo, kako so nemške šole pogoltnile okolu 1.000 otrok. Slovani pa nimajo v Pulji niti enega razreda! Njihovi (večinoma hrvatski, nekoliko tudi slovenski) otroci morajo hoditi v italijanske in nemške šole. Evo, take so istrske šolske razmere! Značilno je, kako močno je tukaj ponemčevanje.

Italijansko odlikovanje kralju Petru. — Iz Belegagrada javljajo, da je tamonjski italijanski odposlanec v soboto na svečan način izročil kralju Petru najvišji italijanski red „Collare dell'Annunziata“, s katerim ga je odlikoval kralj Viktor Emanuel.

Zverinski oče. — Porotniki v Linzu so obsodili kovača Turina, ki je svojo dveletno hčerko tako neusmiljeno pretepal in trpinčil, da ji je polomil več reber ter je otrok umrl, v petletno leto.

Tabak ji zdržuje življenje. — V Kutztownu (Pensilvanija) živi neka Judit Moyer, ki je ravnokar izpolnila 96. leto. Da živi tako dolgo zdrava, pripisuje tabaku. Starika pokadi po 24 pip tabaka na dan.

Velika tatvina. — Iz orijentnega vlaka, s katerim se je peljal knez Ferdinand z Dunaja v Sofijo, je bila vsa pošta za Bolgarijo in Turčijo ukradena.

Delo v kaznilnicah. — Po nalogu vlade pregledava posebna komisija, obstojeta iz uradnikov v trgovinskem in justičnem ministerstvu, iz dveh tajnikov trg. zbornice ter iz enega združenega instruktora, avstrijske kaznilnice. Komisija bo potovala tudi na Bavarsko, Wirttembersko, Prusko in Sasko, da na podlagi teh studij predloži vladi, kako bi se dala uravnati dela kaznjencev, ne da bi to škodovalo industriji, obrtu ter delavstvu.

Krúgerjev pogreb v Pretoriji. — V petek je bil v Pretoriji slovesno pokopan

bivši burski predsednik Krúger. Pastor Bosman je naglasal, naj Buri vedno hodijo po poti razvoja, kakor je to želel pokojnik. Tudi Burger, Dewet in Botha so govorili. Na povelje angleškega kralja je bilo oddanih 21 streliv iz topov. Pogreba so se udeležili zastopniki Burov iz vse južne Afrike in odposlanci angl. vlade ter angleških naselbin. Nad 30.000 oseb se je udeležilo pogreba.

Ameriška profesorica v Evropi. — Gdč. Emily Greene Balch, ki predava na vseučilišču Wellesby College, potuje o novem letu za celo leto v Evropo, kjer bo prepotovala vse slovanske dežele, da temeljito prouči slovanske narodnosti. Učena Američanka govori precej dobro češko ter razume tudi ostale slovanske jezike. Iz New Yorka potuje na Češko, od tam na Slovensko, Hrvaško, Dalmacijo, Bosno, Črnogoro, Srbijo, Bolgarsko, Ogrsko, Poljsko in Rusijo.

Poslanec Fresl v kurjem hlevu. — Kakor znano, je z nekega shoda pri Plznu moral posl. Fresl bežati pred socialnimi demokrati ter se skriti v kurji hlev. Delavec Matek, ki je prizadjal Freslu največ bridkosti, je bil te dni obsojen v 4mesečno ječo.

Tat šudodelne Marijine slike v Kazanu, Stojan Čajun, je obsojen v 12-letno prisilno delo. Slika je bil zažgal, pobravši z nje drago kamenje.

Rudnik pod Velebitom prodal je reski konsorcij neki belgijski družbi, ki prične kmalu z delom.

Vesti iz Amerike. — Razstrelili hišo odvetnika. — Omaha, Nebr., 23. nov. V minolej noči se je v hiši tukajšnjega odvetnika Elmer E. Thomasa, kateri zastopa tukajšnjo Civic Federation, razletela dinamična bomba. Hiša je deloma razdejana, dočim se odvetniku in njegovej rodbini ni nič žalega pripetilo. Ker je ponoči na verandi hiše nekaj zasumelo, se je probudila Thomasova soproga, katera je tudi njega takoj probudila. Misleč, da so hišo obiskali tatovi, hitel je odvetnik na verando, kjer je opazil neki kadeci se prostor. Na to je pobral preprogo, da bi dozdevni ogenj resil, ko se je pripetila razstrelba, ki je bila tako jaka, da se je prednji del hiše podrl. Takoj po razstrelbi prihitelo je več policajev na lice mesta, vendar pa niso našli niti sledov zločincev. V zadnjem času je odvetnik po naročilu Civic Federacije vložil več kazenskih ovadb proti raznim gostilničarjem in s tem si je nakopal sovražnikov.

Uvoz iz Japonske. — San Francisco, Cal., 23. nov. Tukajšnji carinarski urad naznanja, da se uvoz iz Japonske vedno bolj množi tako, da morejo carinarski uradniki jedva vse delo zmagovati. Vzrok tolikemu izvozu je ta, da so Japonci sedaj prisiljeni svoje izdelke kolikor mogoče po ceni prodajati, da dobe saj nekoliko prepotrebne denarja.

Smrt vsled svinčnika. — Homestead, Pa., 23. nov. Petletni sinček Charles Evansa je včeraj umrl vsled poškodbe, katero je zadobil minoli četrtek. Deček je nekoliko zamudil šolo in je radi tega tekel. Pri tem je padel in sicer tako nesrečno, da se mu je svinčnik, katerega je držal v roki, zabodel skozi oko v možgane.

Presič — morilec. — Mobile, Ala., 25. nov. Včeraj je tukaj umrl farmer Simon Early, katerega je nedavno ugriznil neki presič. Par dni nato je presič poginil vsled stekline in kmalu nato je tudi Early dobil to bolezen.

Pet Italijanov zgorelo. Lancaster, Pa., 25. nov. Včeraj je v North Bendu zgorelo neko staro žitno skladišče. Pri tem je bilo pet Italijanov usmrtenih. Skladišče je imel neki pogodbenik Pennsilvania železnice v najemu in v stavbi je prenočevalo kakih 60 italijanskih delavcev. Neki Italijan je pral svojo obleko v gazolinu in kadil. Pri tem je padla iskra iz njegove pipe v gazolin, kateri se je takoj razstrelil. Požar se je hipoma razširil. Italijani so se borili za izhod. Jeden je skočil skozi okno in si zlomil nogo.

Šestletni samomorilec. — Norfold, Neb., 25. nov. Šestletni Dewey Newhill iz Tildena se hoče na vsak način usmrtiti in je že dvakrat skušal poslati se v večnost. Da ga ozdravijo od čudne bolezni, potovala je njegova mati z njim na deželo, da tako prememba kraja vpliva na njegove možgane. Deček trdi, da hoče oditi k svojemu umrlemu očetu, ki ga vedno k sebi kliče. Kmalu, ko so njegovega očeta pokopali, zabodel si je velik nož v grlo, toda k

sreči so mu ga pravočasno odvzeli. Drugič si je pa skušal s kladivom razbiti glavo. Ko mu je mati pretila, da ga vrže v jamo, ji je odgovoril: „Baš to si želim. Tam leži tudi oče in k njemu hočem iti“.

Književnost.

Soseda Razumnika prasičja reja je naslov ravnokar izišli, 153 strani obsegajoči knjigi s 44 podobami, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba v Ljubljani. Knjigo je prevel, oziroma priredil za naše razmere družbeni ravnatelj g. Gustav Pirc, in sicer po nemški knjigi dr. Steuerta, c. kr. profesorja na kmetijski akademiji v Weihenstephanu. Slovenci dosihdob sploh nismo se imeli strokovne knjige izključno za prasičjo rejo in prav gotovo se nobenega strokovnega spisa tako poljudno in vsakemu razumljivo pisane kakor je omenjena knjiga. Kmetovalčevi bralci že poznajo Razumnikove dobre svete, ker je bil spis priobčen v letošnjem „Kmetovalcu“. Ker se je pa kmetijski družbi važno zdelo izdati spis v celoti, zato se je oskrbel ponatis, ki bo vsakemu prasičereju dobro služil, zlasti tistim, ki ne bero „Kmetovalca“. Na izredno poljuden način v obliki pogovora s sovaščani razklada, poučuje, bdi in svari Razumnik svoje sosede glede prasičje reje, spodbija napačne ugovore in napeljuje k umni in pravi prasičji reji. Na ta način se razpravlja v 43 poglavjih vse, kar se tiče vzreje, reje, krmjenja in oskrbovanja prasičev, pomoči pri porodu, ter o poglavitnih navadnih in kužnih boleznih pri prasičih. V knjigi se upošteva izključno sama praksa; nerazumljivih reči ni nič, in tam, kjer se mora kaj vednostnega povedati, je vedel pisatelj izvirnika res tako mikavno in poljudno razložiti, da mora vsakdo razumeti. Dr. Steurt je spisal celo vrsto takih poljudnih knjig za nemške kmete, in da je z njimi pravo zadel, spričuje njih ogromno razširjenje. Prepričani smo, da bo njegova poslovenjena knjiga „Soseda Razumnika prasičja reja“ tudi pri nas imela isti uspeh in da ne bo slovenskega prasičereja, ki bi knjige ne prebral. Kmetijska družba je izdala knjigo v svrhu pospeševanja prasičje reje, zato ji je nastavila ceno samo na 1 K s poštnino vred, dasi nemški izvirnik stane 3 K. Knjiga se naroča pri omenjeni družbi ter je denar naprej poslati.

Opis Sv. Križa. — Spisal Peter Medvešek, nadučitelj. Opis Sv. Križa na Vipavskem je izšel v uradnem poročilu o stanju ljud. šolstva v okraju goriskem za leto

1903/4. Da bo pristopen opis tudi širšemu občinstvu, je izšel v knjižici, ki obsega 54 strani s 4 podobami. Stane 40 vin.

Ilustrovani narodni koledar 1905. — Leto XVI. Uredil prof. dr. A. Dolar. Last in zaloga „Zvezne tiskarne“ Dr. Hribar v Celju. Stane 1 K 50 v. Koledar obsega poleg običajnih reči mnogo berila; ima tudi več slik.

Ruski lak

sem dobil direktno iz Moskve. Zagotavljam, da je bolj trpežen kot navadni lak.

Imam v zalogi tudi lepe glače in navadne lak-čevlje za dame, kakor tudi vsakovrstne otročje čevljčke.

P. Čotič,

čevljar v Gorici, Gosp. ulica 14.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko „prazdroj“-pivo.

Nova trgovina v Gorici.

Otvorili smo novo trgovino, ki ima:

knjige, časopise (slovenske, hrvatske, ruske, češke, nemške, italijanske, na željo preskrbi vsak časopis v kateremkoli jeziku), **papir** vseh možnih vrst, **pisarniške** in **šolske** potrebščine (peresa, svinčniki, ročniki, črnilo, radirke itd. itd.)

Razglednice v najbogatejši izbiri (nad 4000 vzorcev), med temi vse možne **slovanske, narodne** ali izdelki slovanskih umetnikov. Prekupcem velik popust.

Slike: zgodovinske, posvetne in nabožne, **slovanskih** umetnikov z umetniškimi okvirji tudi slovanskega izdelka.

Kipi: Preširen, Vodnik, Vega, Jurčič, Kersnik, Slomšek, Tolstoj, kralj Petar II. srbski, S. Gregorčič, Levstik itd.

V kratkem bo trgovina vrejena in popolna. Rodoljubi se lahko prepričajo, da bo to **modern vseskozi slovanski zavod**, kakoršnega na celem Primorskem doslej ni bilo. Kazati hoče rojakom napredujočo slovansko umetnost, znanstvo, slovstvo v vseh panogah, in vzbujati za vse to med rojaki smisel in čut.

Rojakom v mestu in na deželi se toplo priporočamo

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Razglas.

V seji dne 15. t. m. je sklenilo načelstvo in nadzorstvo tukajšnje »okrajne posojilnice«, da s 1. januarjem l. 1905. zniža obrestno mero in sicer: pri posojilih proti vknjižbi na 5%, proti poroštvo pa po 5½%. Hranilne vloge se bodo obrestovale po 4%.

Načelstvo okrajne posojilnice v Kobaridu,
dne 15. decembra 1904.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače z birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

SALAME IZ ŠUNKE

zelo priporočljive in dobroznane kg 2-40, meso ali speh suh po K 1-60 kg, kranjske klobase velike 40 h jedna, brinovec pristni K 2-40 liter, kisl. repa brez sodov K 16 100 kg in drugo pošilja po povzetju

Janko Ev. Sirc,

prekajevalec in razpošiljalec živil
v Kranju.

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivovarov Zaleo-Laški Trg in plzenskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Měšanske pivovarne“.

Zaloga ledu, karerega se oddaja le na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerno. Postrežba poštena in točna.

ZLATAR

— DRAGOTIN VEKJET —

(C. VECCHIET)

Corso 47 - TRST - Corso 47

Priporoča svojo prodajalnico zlatanino, srebrnino ter žepnih, zlatih in srebrnih ur.

Sprejema naročbe ter poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur. Velika izbér srebrnino za darila.

Kupuje ali zamenja z novimi predmeti staro zlato in srebro.

Cene zmerno.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilna vloga obrestuje po 4½%, — večje, stalno naložene najmanj na jedno leto, po dogovoru — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 30. junija 1904:

Delež: a) podpisani	K 1,174,800
b) vplačani	376,103
Dana posejila	1,930,929
Vloge	1,828,591

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiževo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvirna steklenica tega olja naravnoromene barve po K 1-40, bele barve K 2. Trskino železnato je^{no} olje. Raba tega olja je sestet^o priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravi v kratkem času in z gotovostjo vse kostno bolezn, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegijske, preišče se vedno v mojem kom. laboratoriju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim čč. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ene steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Slično dunajskim tvrdkam **sem znižal** tudi jaz povodom

božičnih praznikov

jako občutno cene vsega zimskega blaga

in sicer:

Raznovrstne pletenine za dame in gospode kakor: rokavice, nogavice, jopice, Jaeger-perilo, volnene rute, šerpe, dalje kožuhovne ovratnike, svileno blago, raznovrstne okraske za obleke itd.

Dalje priporočam svojo veliko zalogo krasnih ovratnic za gospode, belega perila, dišav, mila, glavnikov, pasov, predpasnikov, modercev, dežnikov, žepnih robcev, galoš, domačih čevljev, hlačnikov itd.

J. ZORNIK - Gorica

sedaj Gosposka ulica št. 10.

C. kr. privilegirani

aparati za krojiti obleke

Martin Poveraj

v Gorici na Travniku št. 5

Civilna vojaška in uradniška krojačnica.

Trgovina z manufakturnim blagom in gotovimi oblekami.

Vse oprave za vojaške, častniške in uradniške uniforme.

Blago na meter in gotove obleke se prodaja po najnižjih cenah brez konkurence.

50.000 parov čevljev

štiri pare čevljev samo za **gld. 2-80**

se prodaja radi velikega nakupa raznih čevljev samo dokler traja zaloga. 1 par čevljev za gospode, 1 par za dame, črne ali rjave z vrvi, i. vrste galoširane z dob o obitimi podplati, nadalje 1 par modrih čevljev za gosp de in 1 par za dame, elegantne, noveše fasone, izdeane z zim, jako čedne in lahke. Velikost na cm. Vsi 4 pari stanejo le gld. 2-80. Pošilja proti naprej poslanemu znesku ali po povzetju

S. Urbach, eksport čevljev
Krakovo št. 452.

Zamena dovoljena, tudi denar se pošteno vrne

J. Medved - Gorica

Corso Giuseppe Verdi št. 38.

priporoča svojo velikansko zalogo izgotovljenih oblek za gospode, gospe, dečke
* * * * * in deklice. * * * * *

Specijalitete v klobukih in čevljih.

Od danes naprej do 24. t. m.

znižane cene.